

Naturnationalpark Hellebæk
2. møde i den lokale projektgruppe
20. september 2022 kl 17:00-20

 Nordsjælland
 J.nr. 22/17235
 Ref. ANT
 Den 11. oktober 2022

Organisation	Repræsenteret af
Danmarks Idræts-Forbund	Jacob Wrisberg
Danmarks Naturfredningsforening Helsingør	Jan Horn Petersen
Danmarks Vilde Natur, Helsingør afd.	Rikke Anker Jensen
Dansk Cykleunion	Peter Mentz
Dansk Islandshesteforening	Marie Dæhlie Olesen
Dansk Orienteringsforbund	Bo Simonsen
Dansk Rideforbund/Rytternes paraplyorganisation i Nordsjælland	Kristina Kongsted
DGI Nordsjælland	Jan Skaaning
Friluftsrådet i Nordsjælland	Poul Erik Pedersen
Grundejerlaug Bøsemagergade	Martin Hangler
Hellebæk Ålsgårde Liv og Udvikling	Nikolaj Pfeifer
Hellebæk-Aalsgaard Egnshistoriske Forening	Morten Steen Petersen
Helsingør MTB	Magnus Kæmpegaard
Museum Nordsjælland	Kjartan Langsted
Nationalpark Kongernes Nordsjælland, sekr.	Marianne Lund Ujvari
Spejderne, DDS Øresundsdivisionen	John Kjeldgaard

Afbud fra	
Helsingør Kommune	Annemarie Westh-Jepsen
Nygaard Ridecenter/Nordøstsjællands Rideklub	Annbeth Zøllner
Danmarks Jægerforbund, Nordsjælland	Søren Bjerre Nielsen
BUPL Helsingør	Tomas Schultz Petersen
Botanisk Forening	Andreas Kelager
Nationalpark Kongernes Nordsjælland, formand	Per Kølster
Dansk Ornitologisk Forening, Nordsjælland	Jørgen Hansen
Helsingør Kommunes Museer	David Høyer
Hellebæk Kohaves Venner	Thor Hjarsen

Naturstyrelsen Nordsjælland	Jens Bjerregaard Christensen Torben Hoch Søren Agerlund Rasmussen Mikkel Bornø Clausen Mette Marcker Christiansen Anna Thormann Martina Stoop
-----------------------------	---

1. Status og opsamling

Jens Bjerregaard Christensen (JBC) bød velkommen, og deltagerne præsenterede sig kort. Martin Hangler er trådt ind som repræsentant for Vejlaugget i Bøssemagergade, da Erik Trolle fraflytter.

JBC gav en kort status for de seneste møder og ture vedrørende Naturnationalpark Hellebæk.

Projektgruppens seneste møde 7. juni 2022 – referat ligger på projektets hjemmeside.

Offentligt møde den 27. juni (ca. 40 deltagere) med fokus på en række faglige oplæg om området.

Workshop den 5. september (ca. 60 deltagere) hvor deltagerne kom med inputs om hegnslinje og naturnationalparkens indretning.

Nabovandringer (ved Carsten Hauchsvej, Hellebæk, Nygård og Skovbrynet), hvor naboerne fik lejlighed til at høre mere konkret om de første overvejsler for deres nærområde af naturnationalparken og komme med input.

Helsingør byråd var på en naturvandring i området den 14. juni.

Kommende arrangementer: Den 22. september hvor miljøministeren præsenterer et nyt koncept med folder med gør-det-selv guidede ture i naturnationalparkerne.

2. De nationale arbejdsgrupper vedr. naturnationalparker

Anna Thormann (ANT) gav kort status fra de seneste møder i hhv. den videnskabelige arbejdsgruppe og interessentarbejdsgruppen. Den videnskabelige arbejdsgruppe består af en række forskere inden for natur, landskab, dyrevelfærd og antropologi. Gruppen har bl.a. drøftet vigtigheden af samgræsning, valg af dyr og risikoen for tilgroning ved overgang til naturnationalpark. Interessentarbejdsgruppen består af repræsentanter fra en lang række interesseorganisationer. Denne gruppe har bl.a. drøftet valg af dyr i relation til samfærdsel med friluftslivet og Naturstyrelsen borgerinddragelse i naturnationalpark-processerne. Alle mødereferater fra de to arbejdsgrupper ligger på projekthjemmesiden.

3. Fastlæggelse af hegnslinjen omkring Naturnationalpark Hellebæk

ANT fremlagde de generelle principper for placering af hegnet – herunder den lange række af hensyn, der indgår i placeringen. På lange stræk – eks. mod øst – placeres hegnet parallelt med skovbrynet, trukket ind, så det har en afstand på ca. 2 meter fra skovdiget. Herved vil hegnet blive meget lidt synligt, både fra skovsiden og fra det åbne land/golfbanen.

Nogle strækninger af hegnet har dog en række udfordringer indbygget. Det gælder især strækninger nær bebyggelserne ved Carsten Hauchsvej og omkring Hellebæk.

Naturstyrelsen har i forbindelse med både nabovandringer og på workshoppen den 5. september fået en lang række input omkring disse konkrete problemstillinger.

På baggrund af disse inputs og drøftelser med Helsingør Kommune og Naturstyrelsens direktion foreslår Naturstyrelsen, at man undersøger to mulige hegnsløsninger omkring Hellebæk, nemlig en model, hvor hegnet ledes syd om Bondedammen og Kobberdam og en model hvor hegnet følger jernbanelinjen nord om Hellebæk. Den sidste model er kontroversiel, da den vil betyde at en række private ejendomme vil ligge inden for naturnationalparkens hegn. Den foreløbige dialog med nogle af beboerne på bl.a. workshoppen 5. september peger dog på, at løsningen måske alligevel har en ret stor tilslutning.

I området omkring Carsten Hauchsvej, hvor der er et stort antal kulturminde og et udfordrende terræn sigtes mod en placering af vildtheget ved Yderledsvej.

Ift. løsningsmuligheden med hegn langs banen nord om Hellebæk, vil Naturstyrelsen gå i nær dialog med Helsingør Kommune i den fortsatte proces med afdækning af juridiske og praktiske forhold og ikke mindst inddragelse af beboerne.

Projektgruppen havde en række synspunkter ift. hegnslinjen:

Fra mange sider kom en klar melding om, at æstetikken er et centralt element for hegnets placering.

Fra naboerne blev der spurgt om hvad det vil kræve at holde krondyrene ude af haven, hvis hegnet trækkes langs jernbanen JBC: Det vil være helt individuelt.

JBC: Vigtigt for Naturstyrelse at vide, om det er nogle få, der er positive over for modellen, eller om det er den overvejende del.

Vil modellen med hegn langs banen give konflikt ift. en bevarende lokalplan? JBC: Umiddelbart nej, men vi kører tæt parløb med kommunen for at forebygge konflikter - også på det punkt.

Kristina: Det er vigtigt at få afdækket alle de mulige spørgsmål og bekymringer hos beboerne. Finder helt umiddelbart, at en hegnslinje nord om Hellebæk langs banen er et æstetisk godt valg, som også kan have nogle fordele ift. sikkerheden omkring banen.

Rikke: Hvem ejer arealerne nord for Hellebæk og syd for banen? JBC: Det gør staten - med undtagelse af de private matrikler.

Jacob: Som bruger vil det klart være en fordel, at hegnet følger banen som i forvejen bryder skoven op i mindre dele. Ærgerlig placering inde i skoven v Carsten Hauchsvej som klipper skoven over frem for en placering langs cykelstien.

Martin: Vigtigt at der er fokus på at finde en generel løsning ift. hegn mv. omkring nabomatriklerne.

Kjartan: Ift fortidsminder vil en banenær løsning være en fordel, idet området langs banen allerede er forstyrret.

Marianne: Vær opmærksom på at undgå en hegnslinje med spidse vinkler – det giver problemer for vildtet. Måske kunne man se andre løsninger nord om Hellebæk end langs banen, hvis man skulle undgå kritiske matrikler?

Nikolaj: Væsentligt med indgangene – de vil være afgørende for hvordan hegnet vil kunne fungere.

Jan Horn: DN som helhed går ind for nationalparkerne i Danmark, men lokalbestyrelsen i Helsingør er imod dyrehegn. Kunne man ikke udvide kogræsningen mod øst, og unnlade det høje ydre vildthege? JBC: Afræsning og ydre og indre hegn er en politisk beslutning.

Poul Erik: Hegn langs banen vil det betyde, at der skal sættes dyre vildthege omkring alle husene?

Hvem skal betale? JBC: Det er en teknisk og juridisk afklaring, som skal på plads.

Morten: Hvad med Hammermøllen, vil den i givet fald skulle hegnes? JBC: Det må man vurdere konkret til den tid.

4. Status ift. konkrete elementer i nationalparken

Overvejelser ift. kreaturer og kron dyr (Mikkel Bornø Clausen)

Mikkel gav et rids af historikken omkring græsningen i Kohaven: I en årrække opdelt i flere folde, som blev slået sammen i 2019. I dag en græsningsaftale med en privat dyreholder. Indledningsvist var der 40 moderdyr, og der blev sat to tyre på i sommerhalvåret. Kalvene er taget fra i oktober. I dag 38 moderdyr. Bestanden selekteret efter robuste og rolige dyr. Gennem nogle år har den sydlige del af området været frahegnet for at kunne tage slet og åbne folden hen på vinteren efter behov. I nationalparken vil det formentlig være Naturstyrelsen der vil eje dyrene, og formentlig en bestand primært af Galloway-kvæg. Det vil åbne for at reducere perioden hvor der skal være tyr på arealet. Antallet af kreaturer skal reduceres når antallet af kron dyr øges.

Kristina: 5-6 mdr med tyre har været et problem – ser frem til at tyrene er i området i kortere tid.

Hvad med parasittryk når der græsses på områder hvor dyrene lægger deres gødning? Mikkel: Hidtil er der ikke set parasitproblemer – måske pga. det lave græsningstryk og terrænet? Er Naturstyrelsen ikke bekymrede over at skulle udsætte kron dyr på et område, hvor kron dyrene ikke vil færdes naturligt? JBC: Kron dyrbestanden i Nordsjælland var helt væk i mange år, og den nuværende bestand stammer fra en udsætning i Tisvilde Hegn først i 1970'erne. Dyrene kom fra Jægersborg Dyrehave. Derfor er bestanden i Nordsjælland fortsat under opbygning, og har ikke bredt sig til alle relevante områder. Samtidig er jagttrykket på kron dyrene ret højt.

Marie: Vigtigt at der (også fremover) er en effektiv måde at melde ind til Naturstyrelsen hvis der er problemer med hegn eller dyr i området. Mikkel: Vi kommer til at have faste folk på opgaven med en fat vagttelefon.

Bo: Når der er blevet selekteret på dyrene i de senere år – har der så været fokus på adfærd? Mikkel: Selektionen har mest handlet om at sikre dyr, som har været gode til at leve i området og som har klaret sig godt gennem vinteren, men enkelte opsøgende eller aggressive dyr taget ud.

Rikke: Den model, som I beskriver er i høj grad en landbrugsmæssig tilgang – hvordan kan det være når nu det er nationalpark? JBC: Den politiske beslutning har lagt en ret fast ramme omkring dyrevalget i området.

Arbejdet med de kulturhistoriske elementer (Søren Agerlund Rasmussen)

Søren præsenterede det historiske vandsystem, som både i national og international sammenhæng er enestående og velbevaret.

Naturstyrelsen vil lave en særskilt forvaltningsplan for kulturhistorien i Hellebæk, som omfatter hele det historiske vandsystem og kulturmiljøerne knyttet til det. Den kulturhistoriske forvaltningsplan skal både beskrive hvordan kulturhensynene tænkes ind i etablering af naturnationalparken, hvordan man genopretter kulturhistoriske damme, og beskrive hvordan kulturarven håndteres når naturnationalparken er etableret.

Her i efteråret bliver der opsat måleudstyr til at kunne overvåge vandsystemet, som skal hjælpe med at håndtere og styre vandsystemet.

Der er igangsat samarbejde med Museum Nordsjælland om en arkæologisk gennemgang.

Naturstyrelsen laver en baseline og en opfølgende monitoring ift. kulturarven, så vi kan se om der sker skader fra dyrene og evt. gribe ind hvis nødvendigt.

Jan: Undrer sig over at afgrænsningen af naturnationalparken er lavet før kulturhistorien er fuldt kortlagt.

Kjartan: Fortidsminder er beskyttede uanset at de ikke er fredede.

Rikke: Hvordan laves baseline? Vil Naturstyrelsen kunne vise om kreaturgræsningen skader – og hvis det viser sig, at græsningen ikke skader – kan man så på lang sigt udvide kreaturgræsningen? JBC: Ja, det kan ikke udelukkes.

Rikke: Laver man restaurering når naturen har ødelagt fortidsminder? Søren og JBC: Ja, der er flere eksempler på at restaurering har været nødvendigt efter skader fra græssende dyr.

Biodiversitetsindsatser

ANT orienterede kort om de forskellige indsatser, som igangsættes som led i overgangen til urørt skov. Det handler om at gøre de ensartede bevoksninger fra mange års skovdrift mindre ensartede. Det sker ved at fremme de mindre hyppige arter og ved at lave strukturfældninger i form af blandt andet lysninger. Samtidig sker der veteranisering/skadning af træer, for at de skal udvikle sig i retning af bedre levesteder for svampe og dyr. Områdets oversøiske arter (blandt andet tsuga, sitkagran og douglasgran) vil blive reduceret i omfang. Der vil blive genoprettet naturlig hydrologi flere steder, men først når de kulturhistoriske forhold er afdækkede.

5. Indretning af naturnationalparken

ANT fortalte om indretningen af naturnationalparken ift. friluftsliv og infrastruktur. Udgangspunktet var de mange inputs, som var kommet fra workshoppen den 5. september. Slides med uddrag fra workshoppen er vedlagt som bilag.

Parkering og indgange

Der bliver taget udgangspunkt i de nuværende (mange) parkeringspladser rundt omkring naturnationalparken. En del af dem kan renoveres og få en bedre udnyttelse. Især ved Julebæk, langs Esrumvej og Skindersøvej er tilkørselsforholdene gode og på disse stræk vil kunne placeres hovedindgange til området. Naturstyrelsen er meget opmærksom på trafikbelastningen i Nygård og Hellebæk. Mange gode meldinger fra workshoppen vedr. placering af hovedindgange og indgange i det hele taget. For Naturstyrelsen er dialogen med brugerne og den lokale viden om behovet for indgange og typer af brugere ved de enkelte indgange meget vigtig.

Naturstyrelsen vil på baggrund af indmeldingerne fra workshoppen fortsat arbejde i retning af at samle og udbygge friluftsfaciliteterne omkring de eksisterende faciliteter ved bl.a. Avlsgården, skovlegepladsen ved Teglstruphus og Edens Have.

I nordlige del af Teglstrup Hegn ligger en hundeskov, hvoraf en del ligger inden for naturnationalparkens afgrænsning. Løse hunde og dyr under hegn er en rigtig dårlig kombination. Derfor skal der afsøges mulige løsninger for en ny afgrænsning af hundeskoven og/eller naturnationalparken. Naturstyrelsen peger på at en løsning, hvor hundeskoven afgrænses, så den del, der ligger mellem Skovridervej og Julebæksvej kommer til at indgå i naturnationalparken, mens de

resterende dele bibeholdes som hundeskov, kunne give en balancering ift. såvel naturnationalparkens som hundeskovens brugeres behov.

Der vil blive behov for at tilpasse placeringen af Kohavehegnet. Både af hensyn til de kulturhistoriske forhold, men også som konsekvens af det ydre vildthejn. Denne proces har vi ikke taget hul på endnu. Islandshesteforeningen har sendt et bud på nogle steder, hvor de gerne ser justeringer. Dette fremgår af bilag til referatet.

Skydebanearealerne

Naturstyrelsen har afsøgt et bredt spænd af muligheder for den fremtidige anvendelse af den gamle militære skydebane, som ligger lige nord for Nygård. Tankerne spænder lige fra et kulturhistorisk minde, som ”gives tilbage til naturen” til parkering og friluftsfaciliteter. Lige pt. vurderes dog ikke at være et behov for udbygning af nye facilitetsområder, men stedet vil på sigt kunne bringes i spil.

Bordrunde (i alfabetisk rækkefølge), hvor projektgruppens deltagere fik mulighed for at komme med bemærkninger i relation til indretningen af naturnationalparken, eller andre synspunkter og idéer, som ikke har været vendt under de øvrige punkter.

Danmarks Idræts-Forbund/Jacob Wrisberg

Der må være et hierarki af låger med forskellige funktionalitet afhængigt af lågens placering i forhold til det eksisterende hierarki af stier.

Vigtigt at fastholde de mange små parkeringspladser omkring området – og så sikre god skiltning til de store pladser.

Hundeskoven – det kan godt være en udfordring med løse hunde, skovlegeplads og motionsrute. Kan hundeskoven placeres andre steder?

Efterspørger en mock up af hegnet, så man kan se hvordan det kommer til at se ud.

Danmarks Naturfredningsforening Helsingør/Jan Horn Petersen

DN Helsingør er som udgangspunkt skeptiske over for beslutningen om naturnationalparker. Ift. Naturnationalpark Hellebæk er foreningen især skeptiske over for beslutningen omkring det høje ydre hegn.

Danmarks Vilde Natur, Helsingør/Rikke Anker Jensen

Foreningen bakker op om naturnationalparkerne.

Foreningen slår fast, at der skal være adgang for alle, men under forudsætning af, at mennesker har vigepligt for naturen.

En flytning af hegnslinjen nord for Hellebæk, så den følger banen vil være en god løsning og et vigtigt signal.

Foreningen ærgrer sig over at der skal skæres hjørner af naturnationalparken. Eksempelvis bør hundeskoven kunne ligge et andet sted.

Foreningen opfordrer til åbenhed over for den videnskabelige gruppes anbefalinger om samgræsning i området.

Dansk Cykleunion/Peter Mentz

Brug gerne skydebanen som friluftsområde – og gerne med fokus på forbedret brugervenlighed for brugerne af området. Eksempelvis en ordentlig parkeringsplads og som udgangspunkt for guidede ture. Hellebækvej – skal der være kørsel helt ind til Avlsgården? Færdsel til fods, på cykel eller til hest er vigtigere i naturnationalparken.

Hundeskoven kan godt være mindre – men den skal fastholdes. Hvis den sløjfes syd for banen skal der ske forbedring af stier mv. nord for banen. Der bør ikke være hundeskov omkring skovlegepladsen.

Dansk Islandshesteforening/Marie Dæhlie Olesen

Fokus på indretning af færste og låger, så de er sikre for både heste og ryttere – også i tilfælde af at hesten smider rytteren af.

Dansk Orienteringsforbund/Bo Simonsen

Mange indgange mindsker risikoen for at de forskellige brugergrupper kommer i konflikter med hinanden. Vær opmærksom på at forebygge, at der kommer flaskehalse i området, som vil kunne betyde at større brugergrupper udelukkes.

Dansk Rideforbund/Rytternes paraplyorganisation i Nordsjælland/Kristina Kongsted

Måske kan Naturnationalpark Hellebæk vise sig at give forbedrede forhold for rytterne i området. Det vil være et stort fremskridt, hvis der bliver færre kreaturer i området, og især at perioden med tyr i området bliver kortere.

Husk at sikre adgangsforhold for hestevognene, som ikke kan benytte færste.

DGI Nordsjælland/Jan Skaaning

Positivt at se de mange inputs til låger fra workshopen.

Vigtigt at Naturstyrelsen er opmærksom på, at også andre brugergrupper end de klassiske naturbrugere inviteres ind i området.

Et hegn langs banen vil give færrest begrænsninger i adgangsforholdene.

Friluftsrådet i Nordsjælland/ Poul Erik Pedersen

Vi er kommet langt i processen omkring naturnationalparken.

Fin proces med workshopen i "forsamlingshuset" (teltet) ved Avlsgården.

Adgangsforholdene til naturnationalparken er vigtige. Husk også ryttere og hestevogne.

Kulturhistorien er en attraktion, også for besøgende udefra.

Informationscenter efterspørges. Det skal være diskret og gerne placeret ved Avlsgården.

Forholdene omkring samfærdsel med dyrene skal tydeliggøres – herunder klarhed ift. ansvar.

Grundejerlaug Bøssemagergade/Martin Hangler

Lauget repræsenterer en del grundejere som er meget mod naturnationalparken.

MEN mener at Naturstyrelsen har gjort et godt stykke arbejde ift. involvering, og har inddraget rigtig mange relevante forhold.

Primære bekymringer går på hegns placering og trafik. Vi er glade for at se at dammene ser ud til at undgå at blive indhegnet og anerkender også at der er brug for mere diskussion med relevante myndigheder og naboer i forhold til at flytte hegn til jernbanen. Det er vigtigt at en eventuelt hegning om egen matrikel er frivillig og at den eventuelle hegning langs banen er vel-undersøgt i forhold til lokalplan, og råderet, og at de generelle juridiske aspekter i forhold til at have ejendom i en NNP er dokumenteret til et niveau der muliggør aktiv stillingtagen.

Vi er også glade for at se at store parkeringspladser tænkes ind langs med parken – da vi frygter en stor øgning i trafik op gennem Bøssemagergade.

Savner en beskrivelse/illustration af hvordan naturen i området kommer til at udvikle sig.

Vi er taknemmelige for at være repræsenteret i gruppe, men vil også gerne påpege at det er vigtigt, at lytte til andre naboer. Vores vejlaug er for eksempel blevet kontaktet af andre naboer med hensyn til hvordan hegnet skal placeres nær Carsten Hauchsvej.

Vi ønsker også en evaluering af retableringen af vandhuller og samtidig træfældning – vil det kunne give vandproblemer hos naboerne?

Både i forhold til trafik og til potentiel effekt på dyrene i skoven gør vi opmærksom på knallertbøllerne på Hellebækvej/Bøssemagergade – kan man mindske problemet og kan man tænke dette ind i planlægningen?

Hellebæk Ålsgårde Liv og Udvikling/Nikolaj Pfeifer

Skoven og stranden er nok de vigtige aktiver for hele området. Adgangsforholdene er derfor helt centrale.

Parkeringsplads med til og fra kørsel ved Skindersøvej vil kunne være problematisk pga. fart/trafikmængder.

Hellebæk-Aalgaard Egnshistoriske Forening/Morten Steen Petersen

Vigtigt at sikre gode cykelforhold – også på Hellebækvej gennem Kohaven

Hammermøllen vil også være en indgang til NNP (med toilet) – derfor er det vigtigt at fastholde aflastningsparkering ved store arrangementer på Hammermøllen.

Kulturhistorien vil tiltrække besøgende fra hele landet og derfor kunne et sted med formidling også om kulturhistorien være godt.

Helsingør MTB/Magnus Kæmpegaard

Som MTB kører foretrakkes færreste.

Vigtigt at MTB sporet i området fortsat kan udvikles, så brugerne kan fastholdes på sporet.

Vigtigt med tæt samarbejde mellem sporlaug og Naturstyrelsen i forbindelse med hegnsetableringen.

Museum Nordsjælland/Kjartan Langsted

Opmærksomhed på fortidsminderne ift. de kommende anlægsarbejder

Er der særlige forhold, som skal håndteres vedr. Regan Øst?

Nationalpark Kongernes Nordsjælland, sekretariatet/Marianne Lund Ujvari

Nationalparkens formål er bl.a. at bevare og styrke hhv. naturarv og kulturarv, derfor kvitterede Nationalparken for, at NST arbejder på at tilgodese dem begge i de konkrete planer for Naturnationalpark Hellebæk. Formålet for Naturnationalparkerne er at styrke den biologiske mangfoldighed, derfor skal NST passe på at området bliver for lille. Fx overvej at alle aktiviteter, som ikke behøver at ligge inden for projektområdet for naturnationalparken, placeres uden for, så naturnationalparken bliver så stor som mulig. Det kunne eks. være Naturstyrelsens aktiviteter/faciliteter til håndtering af kreaturer.

Erfaringerne med kronstyr fra Jægersborg Dyrehave peger på, at det er muligt med en tæt sameksistens mellem dyr og mennesker.

Spejderne, DDS Øresundsdivisionen/John Kjeldgaard

Fokus på at indgangene ikke udelukker handicappede. Husk fx duocykler

6) Opsamling og afrunding

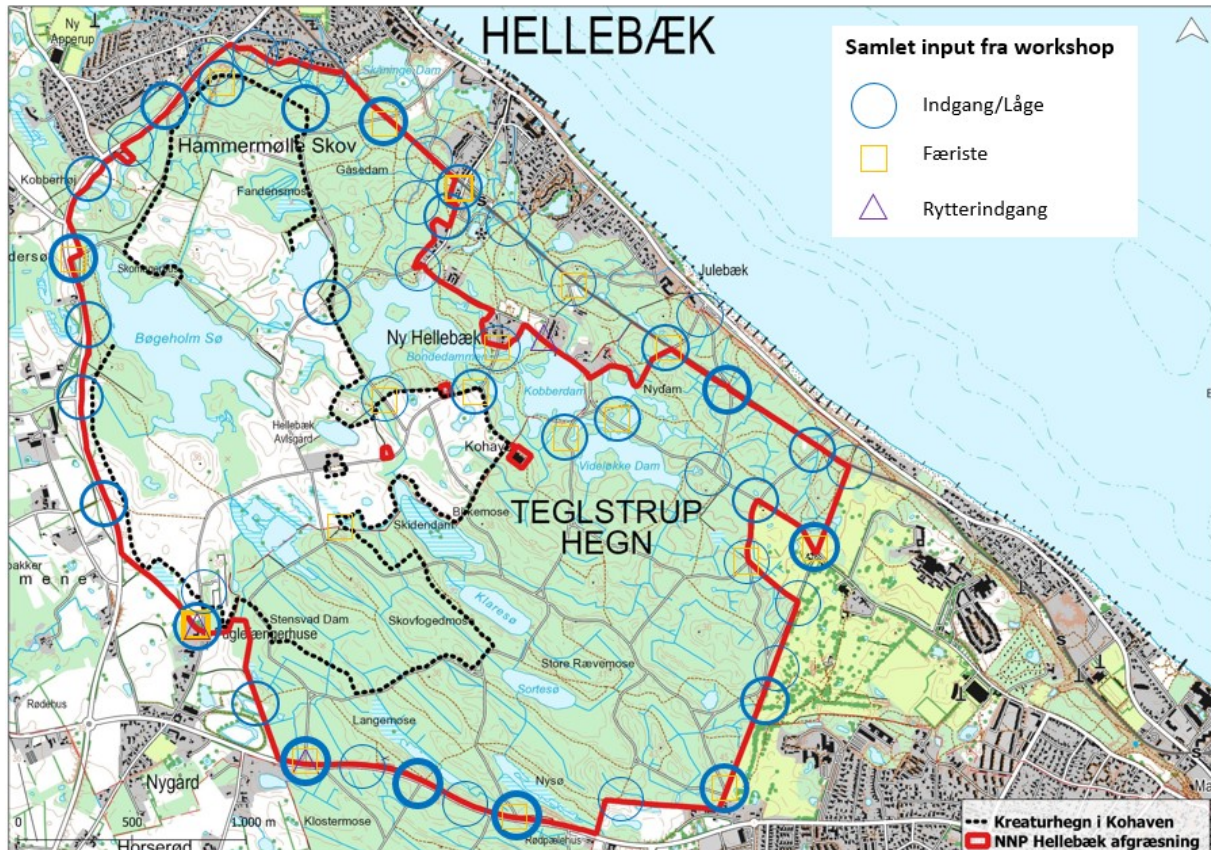
I løbet af de kommende uger får Naturstyrelsen Nordsjælland skrevet planen sammen, og tager fat i dialogen med hovedkontoret om planens mange elementer.

Vi håber på at have planen klar i første udkast til projektgruppen sidst på året.

Mødereferatet har været sendt i udkast til gruppens medlemmer. Nogle af deltagerne har ønsket at supplere bordrunden med skriftlige indlæg. Disse indgår som bilag til referatet.

Bilag 1

Slides som blev vist på mødet. Der er tale om en sammenfatning af de mange inputs fra gruppearbejdet på workshopen den 5. september 2022.

Inputs til placering af låger og indgangstyper. Fedt optrukne cirkler markerer, at flere/hovedparten af grupperne havde peget på placeringen, mens svagt optrukne cirkler markerer at kun en enkelt eller få grupper havde peget på placeringen.

Slides som blev vist på mødet. Der er tale om en sammenfatning af de mange inputs fra workshoppen den 5. september 2022.

Word-cloud illustrationer, som opsamler de mange inputs til emnerne friluftsliv, Hellebækvej, hundeskoven, skydebanen mm. Store typer illustrerer inputs, som er kommet fra flere grupper.

skov fitness ved østindgang
spejderhytte Folehavevej Rute: historisk tema 5 km
oversigtskort og skiltning
informationscenter ved avlsgård legeplads ved østindgang
skydebane til friluftsliv **FRILUFTSLIV** shelter og område til telt
pausefold til rytterne ved avlsgård fugletårn over vådområder
shelter incl. muldtoiletter ved en sø
teglværks sti gå/løbe afmærke

adskille forskellige trafikanter
cykelvenlig adgang
færste med flade bjælker to færste med låger v. siden af
ønskes trafikanalyse **HELLEBÆKVEJ** bommen bevares
ønskes bedre belægning: mindre størrelse grus
bedre skiltning
fodgængervenlig adgang

mest anvendte område sættes bag hegn

på nordlige side af jernbanen

afgrænsning

HUNDESKOV

ønskes bibeholdt

afgrænsning af syd arealet

hundehegn ved banen

indhegnet hundelegeplads udenfor NNP

faunapassager

ikke flere p-pladser

mulighed for ridning mellem hegn og vej

toiletter ved p-pladsen

flytte Kohavehegn

skydebane bibeholdes som kulturminde

golfbanehytte

mangler låge i kohegnet ved Vandværket

Selv-lukkende låger

ANDET

35/mange indgange

stub til opstigning efter låge

få store låger

flere låger jo tættere ved bebyggelse

færreste med låger til cyklister og gående

lodsejere vil etablere egen låge til NNP

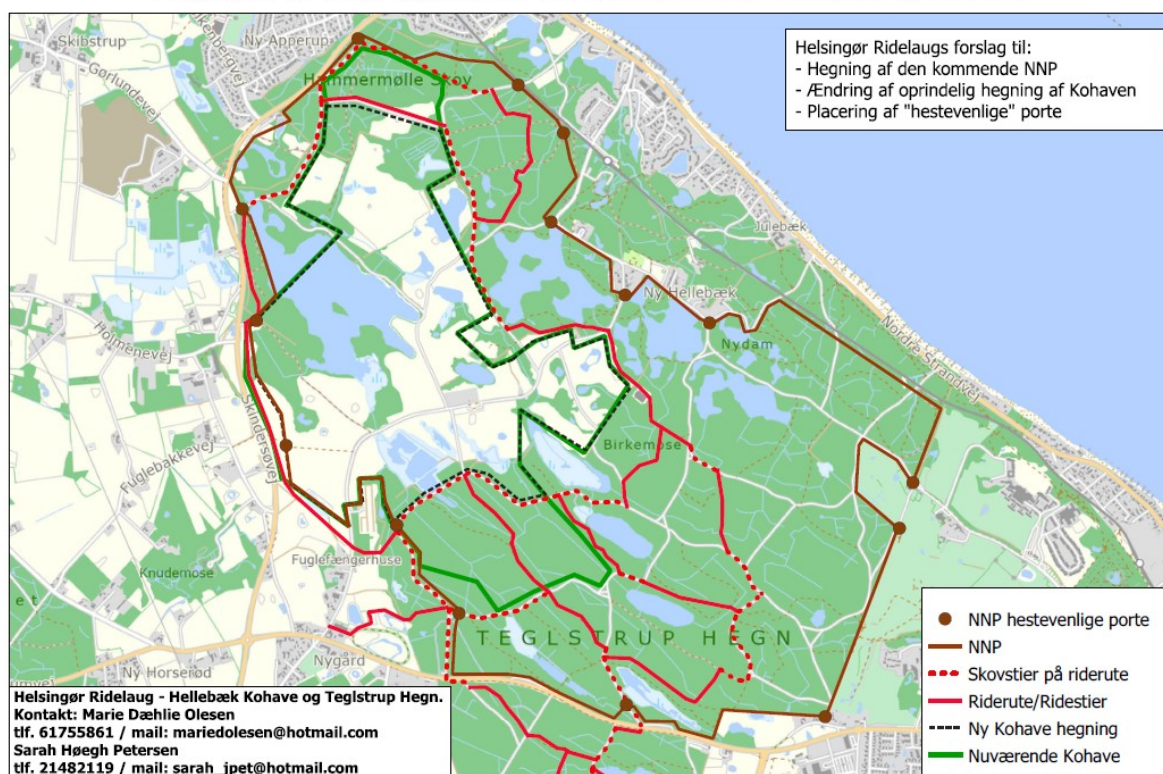
mere brede låger ved de store stier

brede låger med afstand til færisten for rytterne

Bilag 2

Forslag fra Helsingør Ridelaugs til justering af det indre hegn.

FORSLAG TIL NNP HEGNING OG ÆNDRING AF KOHAVE-HEGNING

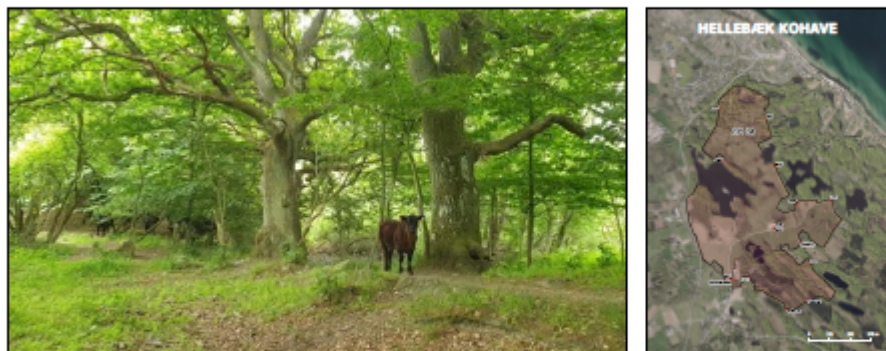

Bilag 3

Skriftlige kommentarer fra Hellebæk Kohaves Venner

Hellebæk Kohave og Teglstrup Hegn som naturnationalpark

Skriftlige kommentarer af 25.9.22 til den lokale projektgruppe efter 2. møde i gruppen

Hellebæk Kohave og Teglstrup Hegn har med naturgenopretning og – pleje i snart 20 år haft store hegninger med græssende og reproducerende køer. I dag græsser galloway og angus ejet af en ekstern dyreholder som Naturstyrelsen Nordsjælland har indgået en græsningsaftale med.

Fra 2018 er de tidligere to hegninger slået sammen til én 235 ha hegning bestående af lysåbent græsland, vådområder og skov.

Lokalbefolkningen har derfor gennem en lang årrække vænnet sig til de græssende køer, færdsel blandt dem, og der er nu som tidligere et omfattende friluftsliv i og udenfor hegningen – både uorganiseret og organiseret – inklusiv orienterings- og cykelløb.

Hellebæk Kohaves Venner's anbefaling til den nye naturnationalpark

Om heget

Hellebæk Kohaves Venner har længe før der blev talt om naturnationalparker arbejdet for en ekstensiv helårsgræsning med køer og heste i den størst mulige hegning. Dette er i overensstemmelse med de videnskabelige anbefalinger om genopretning og beskyttelse af Danmarks biodiversitet¹, hvilket vi er forpligtet til både i henhold til EU-lovgivningen (Natura 2000), naturbeskyttelsesloven som de globale mål under FN's Biodiversitetskonvention.

Uanset vi havde foretrukket en løsning med køer og heste, samt et lavt 2-3 trådet el-hegn om hele området, så støtte vi den valgte løsning med et højere hegn og kronstyr, da kronstyrerne vil tilføre arealerne mere af den anbefalede og nødvendige græsningsdynamik i skovområder, skovlysningerne og skovens vådområder.

¹ https://www.ipbes.dk/wp-content/uploads/2020/06/Genopretning_ekspertudtalelse_22-juni-2.pdf

Vi mener ikke, at det høje hegn er en hindring for friluftslivet da tilsvarende hegn om naturområder i Danmark erfaringsmæssigt ikke forhindrer et endda omfattende friluftsliv – tænkt fx på Jægersborg Dyrehave.

Adgang for besøgende kan naturligvis sikres ved et passende antal låger og kvægriste. Vi har ingen særlige holdninger eller præferencer til dette.

Det seneste forslag fra borgere om at føre hegnlinjen langs jernbanelinjen nord om Ny Hellebæk bakker vi op omkring, idet det både inddrager et større areal og æstetisk vil være at foretrække.

Græsningen

Indtil medio 2019 var græsningstrykket i hegningen meget højt da der om sommeren gik ca. 200 køer og om vinteren ca. 125 køer på arealerne. Fra medio 2019 blev græsningsregimet ændret til "ekstensiv helårsgræsning", og antallet af køer blev ændret til ca. 60 dyr (45 Dyreenheder (DE)). Sidenhen (ultimo 2020) blev det yderligere reguleret ned til 38 DE. Samlet set er græsningstrykket på arealet derfor nu mindre end 1/3 end før 2019.

Den kommende naturnationalpark bør naturligvis være med reproducerende køer (galloway) og forvaltes som nu, hvor flokken består af en fast bestand af erfarne køer, mens kalve tages fra. Der udsættes i passende perioder en til to tyre.

Denne forvaltning tilfører området en dynamik, man ikke får med ikke-reproducerende dyr (som fx "tyrehuller", og dyrene udlever en mere komplet adfærd og flokdynamik, som medvirker til dyrenes velfærd.

På sigt bør der udsættes heste (exmoor eller islandske heste). Som minimum bør der kunne gå heste i den indre hegning i en del af året.

Hen over de seneste 2-3 år har vi set en betydelig og positiv udvikling i områdets biodiversitet, og studier fra Københavns Universitet har dokumenteret en 30-60x forøgelse af nektarrige vilde blomster på grund af det nye græsningsregime. Der er igangværende undersøgelser af de flyvende insekter, som ligeledes må forventes at respondere positivt på udviklingen, da nektar- og pollenressourcer er øget signifikant. Og atter vil dette ventes at forplante sig videre op i fødenettet (bottom-up regulering) og dermed også hos artsgrupper, der lever af insekter (fugle, pattedyr).

Det er derfor væsentligt, at det nuværende græsningstryk fastholdes, og at den dynamik som køerne i kraft af deres græsning og adfærd tilfører arealerne fortsætter.

Vi kan forstå, at Naturstyrelsen overvejer at sænke køernes græsningstryk, i det krondyrene kan ventes at springe ind i den indre fold og æde. Det vil vi gerne anmode om ikke sker, da krondyrene ikke vil kunne tilføre arealerne den samme dynamik som køerne.

Endelig vil vi fraråde, at der udsættes dådyr, som det tidligere har været nævnt, da dådyr ofte browser meget målrettet på blomstrende urter pga det højere sukkerindhold.

Genopretning af hydrologi

Det er væsentlige for Hellebæk Kohaves Venner at hydrologien yderligere genoprettes indenfor Natura 2000 område H114 – og det vil sige både i den kommende naturnationalpark, men også udenfor.

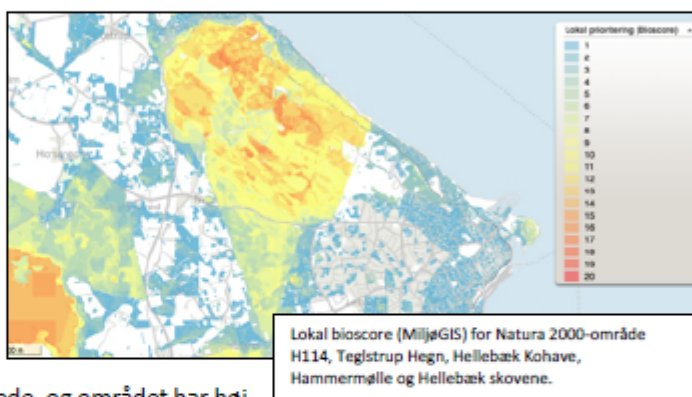
Aktuelt arbejder Naturstyrelsen Nordsjælland kun med hydrologisk genopretning af 38 ha ud af områdets i alt 1000 ha. Det anser vi som for lidt. Der er potentiale for genopretning af naturlig hydrologi flere steder i skoven, men også på de lysåbne arealer, hvor der kan stoppes dræn.

Vi skal minde om, at netop der med formuleringer som "så vidt muligt" flere steder i naturnationalparklovens bemærkninger lægges vægt på genopretning af den naturlige dynamik i naturnationalparkerne, herunder hydrologien.

Endelig vil vi også her minde om, at klimaændringernes allerede nu varmere og tørrere somre bør foranledige af områdets dræning og afvanding nedsættes, så vand tilbageholdes. Endelig vil flere vådområder i området også kunne tilbageholde og opmagasinere mere vand, under de forventede kraftigere og voldsommere skybrud.

Sikring af naturværdierne i Hellebæk/Teglstrup Hegn

Hellebæk Kohave og Skov/Teglstrup Hegn udgør sammen med det kommunale naturareal Den Grønne Vestkile et vigtigt samlet nordsjællandsk naturområde af national betydning på ca 1.100 hektar. Området er prioriteret til biodiversitet og natur som Natura 2000 område (nr. H114), underlagt en landskabsfredning samt delvist beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3. Mere en 2.300 arter er registreret indenfor området, heraf mange rødlistede, og området har høj bioscore særligt knyttet til skov og tørvemoser (se Figur).

Naturstyrelsen rangerer i juni 2021 Hellebæk Skov og Teglstrup Hegn højt i fbm "biologisk prioritering af skovgræsning" ved udlæg af urørt skov² og begrunder denne scoring med: "Videreførelse og udvidelse af hidtidig og tidligere græsning er en af måderne til at sikre mulighed for større og mere livsduelige bestande af de truede arter, som trives bedst med græsning, samt for eg, som har mange truede arter tilknyttet, og som regel ikke trives langsigtet i urørt skov uden græsning".

Det er for Hellebæk Kohaves Venner væsentligt, at den tilstrækkelige græsning sikres, sammen med naturlig hydrologi, således at forvaltningsformålet med naturnationalparkerne kan opnås: en selvregulerende natur, hvor de naturlige dynamikker er reetableret.

I denne forbindelse skal vi (igen) minde om, at Regeringen og støttepartierne (LA, K, RV, S, SF, Ø, Å) med lov om naturnationalparker netop har lagt vægt på at i naturnationalparkerne prioriteres natur og biodiversitet højest.

Derfor er Hellebæk Kohaves Venner også helt uenige med DOF Nordsjælland der i skriftlige bemærkninger til projektgruppen har bedt om "massiv rydning" af opvækst af rød-el, slåen og hvidtjørn.

² Bilag B, side 30:

https://naturstyrelsen.dk/media/296293/bilagb_endeligversion_overordnede_retningslinjer_for_uroert_skov_juni2021.pdf

Maskinel rydning af vedplanter af stor værdi for biodiversitet, og som ikke truer eksisterende naturværdier, mener vi ikke er foreneligt, hverken med de videnskabelige anbefalinger eller formålet med naturnationalparkerne.

Formidling

Naturnationalparken vil med græssende dyr kunne give potentiale for en formidling og genopretning af et vigtigt natur- og kulturhistorisk landskab.

Vi anbefaler, at der ved p-pladser og indgange informeres om området natur- og kulturværdier, samt på relevante lokaliteter i området.

Vi anbefaler, at der oprettes et natur- og kulturformidlingscenter, fx med adgang for lokale foreninger, skoler, børnehaver m.m. i Karens Hus. Som Naturstyrelsen ved, vil Hellebæk Kohaves Venner meget gerne indgå i et samarbejde omkring dette.